

Xaviera Hollander schreef haar autobiografie

Door: Peter Steenkamer

In gesprek met Xaviera Hollander

'Ik ben voor 90% lesbisch'

Intro

Wereldberoemd werd Xaviera Hollander met *The Happy Hooker* waarvan meer dan 16 miljoen exemplaren werden verkocht. Er staan in totaal achttien boeken op het gebied van erotiek op haar naam en vanaf 1973 geeft zij seksueel advies in haar rubriek *Call me Madam* in de *Penthouse*. Na een schrijfstilte van dertien jaar is er nu *Kind af*. In deze autobiografie beschrijft Xaviera de relatie met haar ouders: een beeldschone en gedistingeerde Duits-Franse mannequin en een Nederlandse humoristische, extraverte en bij tijd en wijle overspelige arts van joodse afkomst. Het boek opent met het stervensproces van haar moeder, gevolgd door flashbacks naar de jappenkampen en haar adolescentie tot de aftakeling van haar ouders. De meeste aandacht besteedt *Kind af* aan de bijzondere en liefdevolle band tussen moeder en dochter. Xaviera's leven is rijk gevuld, om niet te zeggen hectisch. Ze heeft een minnares (Dia) en een minnaar (Romke), woont in Marbella (Spanje) en Amsterdam en is momenteel een succesvolle producent van Engelstalig theater in Nederland. Op het jaarlijkse Edinburgh International Festival of Music and Drama gaat ze op zoek naar talent voor haar eigen culttheater aan huis. Ze is trouwens niet alleen Engels geïntereerd, want ze presenteerde in haar huistheater ook Sylvia de Leur en Henk van Ulsen.

Xaviera ontvangt mij in haar grote huis in Amsterdam zuid. Welke kant ik ook opkijk, overal in de enorme woonkamer zie ik haar. Er hangen schilderijen van Xaviera, en overal staan fotolijstjes met Xaviera. Achterin de kamer zie ik een gigantische foto met daarop het gezicht van Xaviera tussen de borsten van sekstheaterbeest Annie Sprinkle. Xaviera nestelt zich in een grote leren draaistoel. Haar drie hondjes komen gezellig bij haar liggen. Als ze begint met praten, praat ze snel en veel. Haar taalgebruik is doorspekt met Engelse woorden en zinsdelen. Xaviera is helemaal niet happy en kijkt woest uit haar ogen.

Xaviera, wat is er aan de hand?

'Heb je het niet gehoord? Mijn theaterrestaurant is gesloten! Ik heb twee boomlange politieagenten aan de deur gehad en ik ben zo dom geweest ze binnen te laten. Ze zagen de gedekte tafels staan waaraan de mensen die avond zouden gaan dineren voorafgaand aan de voorstelling. Meteen begonnen die agenten over brandverordeningen, horeca vergunningen en weet ik veel wat. Ik heb ze proberen te overtuigen dat dit niet meer is dan een uit de hand gelopen hobby. Ik doe dit misschien twintig of vijfentwintig dagen per jaar. Ik haal amper break even met mijn producties. Het deed me ontzettend denken aan de

periode van de happy hooker toen ik als illegaal Amerika werd uitgezet en later ook Canada moest verlaten. Gelukkig mochten de voorstellingen die ik had gepland doorgaan.'

Hoe gaat zo'n theateravond in de praktijk?

'Ik haal m'n hele woonkamer leeg en bouw hem om tot een theaterzaal waar zo'n veertig mensen in kunnen. Voor de voorstelling begint, gaan we eerst met z'n allen dineren. Dan is er een solovoorstelling van een fantastische artiest en daarna volgt de nazit. Het is bij mij thuis dan een soort social club. Het is hier gezelliger en er worden hier betere gesprekken gevoerd dan in welk Amsterdams café dan ook. Wat ik hier heb, is uniek in de wereld. Na dat bezoek van die politieagenten kreeg ik een enorme depressie. Meteen heb ik mijn hele theatersite leeggehaald. Ik mag toch wel een feestje geven? Ik heb al vrienden aan de telefoon gehad die zich geen raad meer weten. "Waar kunnen we nu naar toe?", vragen ze me in paniek. Ik ga gewoon door, maar dan zonder site en zonder te adverteren of er op een andere manier ruchtbaarheid aan te geven. Ik ga underground, wat kan mij het schelen. De mensen weten me wel te vinden. Dit theater is het beste dat me ooit gelukt is.'

Hoe gaat het met Kind af?

'De eerste oplage is uitverkocht. Fijn, maar ook vervelend want ik krijg nu juist heel veel media-aandacht. De uitgever stelde voor er 7000 te drukken. Ik zei: "Dat is te weinig, die zet ik zo weg". En nu duurt het weken voordat er weer nieuwe exemplaren zijn. Maar Nederland is natuurlijk een kleine afzetmarkt. Ik heb Kind af oorspronkelijk in het Engels geschreven als Child no more. Het Engelse taalgebied is de grote markt, I think, daar ga ik de grote klapper maken. Volgend jaar wordt het in Amerika uitgegeven bij één van de bestselleruitgevers Harper Collins. Tegelijkertijd verschijnt er een heruitgave van The Happy Hooker en daar ga ik nog een extra hoofdstuk voor schrijven over wat er allemaal is gebeurd na die tijd. Ik heb in de jaren zeventig de seksmarkt opengebroken in Amerika en sindsdien zijn er natuurlijk heel veel ontwikkelingen geweest. Wist je trouwens dat de meeste sekswerkers lesbisch zijn?'

Goh nee. Om een brug te slaan tussen de happy hooker en je ouders: in Kind af lezen we dat je ouders sensuele mensen zijn. 'Oh ja, er was heel veel passie. Mijn vader was een bon-vivant. Hij kon van alles en hij deed ook van alles. Hij had geregeld kleine avontuurtjes, maar hij kwam wel altijd 's avonds naar huis. Mijn moeder, een heel mooie vrouw, was een heel jaloerse volledig monogame vrouw. '

Je was dol op je vader?

'Ik was stapelverliefd op hem. Mijn vader was een mooie, maar vooral ook bijzonder intelligente magische man. Hij kleepte zich ook altijd goed. Een kleine, tengere man, hij had wel iets weg van een Balinese danser. Ik vond het verschrikkelijk als ik mijn ouders bezig hoorde in de slaapkamer. Ik was stinkend jaloers. Daar zit ook een soort omgekeerd incestueuze houding in: ik wilde dolgraag met mijn vader naar bed.'

Je vader had een nauw contact met Simon Vestdijk.

'Mijn vader en Simon Vestdijk zijn hun hele leven lang boezemvrienden van elkaar geweest en hadden een intellectuele liefde. Je hebt homoseksualiteit waar het om seks gaat, en homofilie waar het gaat om het houden van de geest. Ik heb ervoor gezorgd dat de brieven van mijn vader aan Vestdijk zijn uitgegeven. Die vond ik op een dag in het Letterkundig Museum in Den Haag. Helaas heeft mijn moeder indertijd de brieven van Vestdijk aan mijn vader vernietigd.

Intellectueel gezien kon mijn moeder zich niet meten aan mijn vader. Dat was het tragische aan hun relatie. Mijn vriendin Dia is een equal match. Ze is intelligent, creatief en ze is zo slim om mij de baas te laten zijn. Het gaat in relaties altijd om macht en onmacht. Dat gold ook voor mijn ouders. Ik denk dat macht één van de thema's is van Kind af., of liever gezegd de ONMACHT van mijn moeder '

Toen je vader een beroerte na de ander kreeg en jij pas 21 lentes oud was, en enorm achteruit ging, ben je naar het buitenland gevlucht. 'Het eerste jaar, de eerste twee beroertes, ben ik bij hem gebleven. Maar hij had, als arts, tijdens zijn leven al voorspeld dat hij als hij een beroerte zou krijgen misschien nog jaren als een wrak zou door kunnen leven. Die teloorgang kon ik niet aan. Hoe iemand van het lezen van Dostojevski afzakte naar het onderuitgezakt kijken naar Lucile Ball op de tv. Dat was op een gegeven moment het enige wat hij nog kon en waar hij plezier in had. Ik was jong, had nog een heel leven voor me en was tamelijk egoïstisch, meer egocentrisch dan egoïstisch. Ik zou nooit de Happy Hooker geworden zijn in New York, of zo ver weg gevlucht zijn als mijn vader niet ziek was geworden. Ik was nooit hoer geworden, ik was naar alle waarschijnlijkheid in Nederland gebleven en had een leuke job gehad. Dat ik de jarenlange verzorging van mijn vader helemaal aan mijn moeder heb overgelaten, is een van de dingen in mijn leven waar ik spijt van heb.'

Vertel eens iets over je moeder. Ze was beeldschoon.

'Mijn moeder was op en top een vrouw. Ik heb dat nooit gehad. Ik ben een soort tom boy, ik kan niet op hoge hakken lopen, ik ben te dik en nog net geen sloddervos. Mijn moeder droeg altijd prachtige sjaals die ze schitterend om zich heen drapeerde. Zij kon wonderen met accessoires doen. It was hard to proof myself. Maar gelukkig had ik op intellectueel niveau meer in mijn mars. Ik was slimmer, geestiger en meer ad rem en heb altijd een goede kop gehad, zo werd me althans verteld.'

Voor je moeder heb je wel tot haar dood gezorgd.

'Volgens mij zit het zo. Een moeder houdt onvoorwaardelijk van haar kind, verzorgt en beschermt het. Maar als je moeder ouder wordt, worden de rollen omgekeerd. Dan krijg jij de taak om voor haar te zorgen en haar op te zoeken. Dat doe je niet zo zeer uit liefde, maar meer omdat je dat beschouwt als taak. Tegen de dood verandert dat gevoel van taak of plicht, weer in liefde. De laatste levensjaren van mijn moeder heb ik voor haar gezorgd uit pure liefde. Zo ben ik bijvoorbeeld de laatste twee jaar niet naar het buitenland geweest. Ik

heb tegen mijn moeder gezegd: ik blijf bij je tot de dood. Ze vertrouwde mij en wist dat ik dat zou doen. We hadden een hele sterke, zeg maar gerust symbiotische, band'

Na het overlijden van je vader, kreeg je moeder een relatie met een vrouw.

'Mijn moeder was absoluut geen makkelijke tante en de laatste twintig jaar van haar leven zijn voor een belangrijk deel te dragen geweest door Hetty. Hetty was helemaal idolaat van mijn moeder, ze droeg haar op handen en had alles voor haar over. Ze werden wel eens gek van elkaar, maar ze waren onafscheidelijk. Uitgesproken werd hun relatie nooit. Vooral Hetty vond het heel erg dat mijn moeder zelden of nooit tegen haar zei dat ze van haar hield. Hetty en mijn moeder hielden wel heel veel van elkaar, maar van mijn moeders kant af op een onderkoelde manier. Ze waren op hun eigen manier toch nog tot het laatste toe zelfstandig ze hadden hun eigen woningen, hun eigen auto's en toch waren ze onafscheidelijk.'

Vertel nog eens iets meer over jouw liefde voor vrouwen.

'Ik weet nog dat een vriendinnetje me op de middelbare school om raad vroeg. Ze zou voor het eerst uitgaan met een jongen. Ik leerde haar zoenen en ze schrok nogal toen ik mijn tong in haar mond stak. Vervolgens raakte ik haar lichaam aan zoals die jongen dat zou gaan doen. Met mijn handen streelde ik haar borsten en terwijl ik dat aan het doen was, dacht ik, goh dat vind ik wel lekker. Dat was allemaal nog erg onschuldig, we hadden het woord lesbisch nog nooit gehoord. Ik ben toen verliefd geworden op mijn schooljuffrouw en die heeft me alles geleerd. Ik was natuurlijk ook altijd verliefd op mijn moeder, die zag er zo fantastisch uit. En die had zo'n zachte huid. Dat is wat ik ook altijd zoek bij vrouwen, een zachte huid. Mijn vriendin Dia heeft een zachte huid en is sportief, ze zwemt. We hebben al haast vijf jaar een relatie. Hoe ze het uithoudt, weet ik niet. We zijn trouwens niet dag en nacht samen. Ik hou er ook nog een heterosexuele relatie op na met een jonge man die 22 jaar jonger is dan ikzelf en die ik al tien jaar ken, die was al in mijn leven voordat ik Dia tegen het lijf liep in een dichters cafe te Amsterdam. Maar Dia, die wl volledig lesbisch is, zie ik toch het meest en ik zou haar voor geen goud willen missen in mijn drukke leventje. Ze is min of meer mijn rechterhand geworden. Dia vindt me een echte stone butch en zou daar graag verandering in zien.

Stone butch?

'Dat betekent dat ik het heerlijk vind om een vrouw te bevredigen, maar voor m'n eigen orgasme heb ik een echte pik nodig en niet een vibrator of kunstpik of handen. Vroeger waren mannen mijn hoofdmotief, vrouwen waren secundair. Getrouwde vrouwen waren erg wantrouwend naar me. Ze waren doodsbang dat ik hun man zou afpakken. Nu iedereen weet dat ik voor 90% lesbisch ben, amuseer ik me met de reacties van getrouwde mannen. Die vinden het juist leuk en zeggen tegen me: "Do you want to meet my wife?"'

Hoe zit het met nichten, heb je wel een beetje contact met homo's?

'Ik ben omgeven door homo's. Eén van mijn topvrienden was homo, hij is helaas gestorven aan aids. Nog een wonder dat hij het zo lang heeft uitgehouden. Wat die jongen er allemaal

achter heeft in gestopt: everything behalve the kitchensink. Hier in huis wonen als ik met vakantie in het buitenland ben al jarenlang twee nichten en die komen oorspronkelijk uit Kampen of all places. Die doen van alles voor me. En in het tuinhuisje woont een Aziatische gay boy die fantastisch kan koken. Dit zijn trouwens geen mensen die ik in dienst heb. Ik betaal niemand. Zij doen dingen voor mij en ik geef ze daarvoor in de plaats een slaappleats of eten. Ik ben eigenlijk altijd omringd door een half dozijn mensen die betrokken zijn bij al mijn bezigheden, plannetjes en theaterzaken. Ik ben behoorlijk dominant, of laat ik het anders zeggen: ik ben goed in het delegeren maar geef ook heel veel positieve energie terug, onderneem van alles en nog wat met mijn zogenaamde X-teamers.

Dat klinkt een beetje als een gezin.

'Dat is het ook.'

Had je dat willen hebben, een gezin?

'Natuurlijk. Ik had ook heel graag een kind willen hebben. Een zoon hoor, want een dochter zou ik meteen hebben teruggeduwd. Met een dochter zou ik ongetwijfeld een afgrijselijke concurrentieslag zijn aangegaan. Als ik een zoon had gehad was dat ongetwijfeld een supernicht geworden zijn. Ik zou geen vrouw goed genoeg voor hem hebben gevonden!'

Heb je al plannen voor een nieuw boek?

'Ik heb het idee om ervaringen van mensen te verzamelen hoe die de laatste jaren van hun ouders hebben beleefd en wat ze hebben meegemaakt. En wie weet is het wel een leuk onderwerp om dit huis met alle mensen die er wonen en de krankzinnige dingen die we beleven op papier te zetten. Ik weet het nog niet. Ik ben nog steeds helemaal leeg van het schrijven van Kind af. Ik ben door een rouwproces gegaan om dit allemaal op papier te zetten. Tijdens het schrijven van dit boek ben ik door een waar tranendal gegaan. Weet je dat een keertje stevig janken net zoveel bevrediging geeft als klaarkomen? Van alle boeken die ik geschreven heb, ben ik er over drie tevreden maar Kind af beschouw ik als mijn masterpiece.'

<kadertekst, graag in een ander lettertype of met een andere achtergrond.>

Fragment uit Kind af

Ze had stijl. Het geheim van de manier waarop ze een sjaal om haar hals wist te slaan en waardoor ze er altijd absoluut fantastisch uitzag, heeft ze meegenomen in haar graf. Hoe ik ook mijn best deed, ik kon er nooit precies achter komen hoe ze zo'n sjaal drapeerde, hoewel ze me tientallen keren heeft aangeboden om het me te laten zien. Maar ik had het altijd te druk en moest rennen of dit of dat doen, dus ben ik nooit achter haar geheim gekomen. En misschien wilde ik dat onbewust, wilde ik dat het haar unieke bedrevenheid zou blijven en wilde ik niet een armzalige na-aapster van haar onnavolgbare chic worden.

Ik glipte graag haar slaapkamer binnen als ze voor de spiegel zat die haar aan weerszijden van haar mooie gezicht en slanke hals vanuit elke hoek weerspiegelden. Dan stond ze op van

haar kaptafel en liep ze naar de kast waar ze haar prachtige collecties sjaals in alle kleuren en maten bewaarde. Ze waren van zijde of crêpe de chine, en lagen allemaal keurig opgevouwen of hingen aan speciale sjaalhängers. Als klein kind al snoof ik de geur van die sjaals op en keek ik met grote ogen toe als ze de broche en bijpassende oorbellen uitzocht, zonder welke ze nooit de deur uit ging. Als door magie veranderden haar delicate vingers een eenvoudig, rechthoekig stuk stof in een waar kunstwerk. Toen ik ouder werd zei ze glimlachend tegen me dat ze zich geveid voelde als ik haar vroeg of ik mocht gaan zitten kijken hoe ze aandachtig haar garderobe koos en zich aankleedde. Soms mocht ik de sjaal kiezen die ze zou dragen, maar de dagen dat ze een van die prachtige sjaals om mijn hals legde behoren tot de dierbaarste jeugdherinneringen. Dan ze nam ze me mee op bezoek bij vriendinnen of gingen we winkelen en werd ik getrakteerd op een lunch in het magnifieke warenhuis De Bijenkorf. Ik was zo trots als een pauw dat de mensen me naast zo'n aantrekkelijke moeder zagen lopen en nog trotser dat ik zo'n mooie sjaal van haar om had.

Xaviera Hollander, *Kind af*, vertaald door Henja Schneider, uitgeverij Luitingh-Sijthoff, Amsterdam, 398 pagina's met zwartwitfoto's, ISBN 90-245-4147-6, 16,95 euro.